

2. september 2011

Danmark i front?

Danmarks ambitionsniveau på klimaområdet sammenlignet med vores fire største eksportmarkeder

Forfatter: Projektmedarbejder Michael Appel, CONCITO

Konklusion:

Der er særdeles stor forskel på, hvilke lande der kommer stærkest ud i forhold til ambitionsniveauet, alt efter hvilken metode man benytter til at sammenligne deres mål og tal.

Det kan imidlertid slås fast, at uanset hvilken metode man anvender, ligger Danmark i øjeblikket lavest i sammenligning med sine fire største eksportmarkeder.

Dette forhold kan ændre sig noget, hvis regeringens fremlagte energistrategi vedtages, men skal Danmark i front på klimaområdet, vil det også kræve en markant mere ambitiøs indsats indenfor de ikke kvotebelagte områder.

Indledning

Formålet med denne rapport er at undersøge en række af Danmarks nabolandes 2020-ambitioner mht. nedbringelse af drivhusgasemissioner samt at sammenligne nabolandenes målsætninger med Danmarks.

Der er valgt at se på nabolande (Storbritannien, Norge, Sverige og Tyskland), for dermed at fokusere på lande, der generelt er sammenlignelige med Danmark. De fire lande udgør samtidig en betragtelig del af Danmarks eksport-

markeder, idet de samlet aftager omkring 44 pct. af den danske eksport¹. Eventuelt skærpede krav på disse markeder betyder dermed, at Danmark i højere grad kan skærpe sine målsætninger uden at risikere svækkede konkurrencevilkår relativt til nabolandene. Samtidig må det forventes at et højt ambitionsniveau på de pågældende markeder vil øge efterspørgslen efter effektive miljøteknologier, og dermed udgøre et eksportpotentiale for danske miljøteknologier, hvis Danmark kan fastholde og udvikle sin position på dette område.

Notatet er disponeret således, at der indledningsvist redegøres for de overordnede EU-rammer for nabolandenes og Danmarks reduktionsforpligtelser.

Dernæst redegøres der for nabolandenes nye målsætninger. Målsætningerne er annonceret indenfor de seneste år. Det kan konkluderes, at der med de nye målsætninger er tale om reelle skærper i forhold til det, landene allerede har forpligtet sig til i EU.

Det er kendetegnende for begrundelserne i Tyskland og Storbritannien, at der ikke alene lægges vægt på at bidrage til at løse det globale klimaproblem, men også på at man gennem den skærpede målsætning kan fremme en omstilling af erhvervslivet, der er tilpasset fremtidens konkurrencevilkår.

De overordnede EU-rammer for landenes reduktionsforpligtelser²

EU-landenes målsætninger vedrørende drivhusgasser reguleres overordnet af EU-samarbejdet. Emissionerne er kategoriseret i to sektorer. En sektor, hvor virksomhederne tildes kvoter, og en ikke-kvotesektor.

Kvotesektoren omfatter emissioner fra energiselskaber, el- og fjernvarmeværker og fra virksomheder med stort energiforbrug. Den ikke-kvotekomfattede sektor udgøres bl.a. af mindre energitunge virksomheder, husholdninger uden for fjernvarmeområdet, landbrug samt transport.

I kvotesektoren har EU en målsætning om en samlet reduktion på 21 pct. i 2020 relativt til 2005, men der aftales ikke en eksplicit fordeling af reduktionsforpligtelsen på lande, men derimod til de enkelte selskaber og virksomheder. I ikke-kvotesektoren har de enkelte EU-lande hver en eksplicit målsætning for reduktionen 2005-2020.

¹ Tyskland udgør cirka 17%, Sverige 14%, Storbritannien 8% og Norge godt 6% af Danmarks samlede eksportmarkeder. Til sammenligning udgør USA 6-7% og Kina 2-3%

² I 2009 indarbejdedes direktivet om kvotehandel i EU-EØS-samarbejdet, der vedrører samarbejdet mellem EU og bl.a. Norge. Norge er dog ikke omfattet af eksempelvis EU's aftale om 2020-reduktioner af emissioner i ikke-kvotesektoren.

I kvotesektoren er virksomhederne tildelt kvoter, og for hver ton CO₂ udledning fra virksomheden bruger den en af sine kvoter. Virksomhederne kan handle med deres kvoter under EU's *Emissions Trading System* (ETS). Kvoterne er under de to hidtidige faser (2005-2007 og 2008-2012) hovedsagelig uddelt gratis, mens en større andel tænkes auktioneret i den tredje fase, der begynder i 2013. Ovennævnte reduktion på 21 pct. frem til 2020 sker ved at summen af uddelte kvoter (kvoteloftet) sænkes med 21 pct. Energistyrelsen ventes at udmelde den endelige kvotetildeling frem til 2020 ultimo september 2011.

Kvoter, som en virksomhed ikke selv anvender, vil blive solgt til og brugt af andre virksomheder. Isolerede indenlandske emissionsreduktioner i den kvoteomfattede sektor vil derfor frem til 2020 blot give anledning til øgede emissioner i andre EU-lande, og således ikke reducere EU-landenes samlede CO₂ emission på denne side af 2020, der kun kan reduceres ved en fælles EU beslutning om at reducere den samlede emission i kvotesektoren. Dette kan fx blive tilfældet, hvis EU Kommissionen – som det diskuteres netop nu – ender med at lægge op til, at EU's vejledende målsætning på 20 pct. energieffektivitet i 2020 skal modregnes i de nuværende kvoter for at undgå et stort prisfald på kvoter og for at kunne høste den store CO₂ reduktion, der er forbundet med de planlagte besparelser.

Under alle omstændigheder vil de enkelte landes investeringer i både energibesparelser og vedvarende energi frem mod 2020 blive afgørende for, hvor ambitiøs en CO₂ reduktion der kan forhandles i kvotesystemet efter 2020, hvor der forventes en ny kvoteperiode.

En politisk præference for ikke alene en mere ambitiøs målsætning men også en egentlig reduktion af emissionen i kvotesektoren har derfor ikke umiddelbar effekt for den samlede CO₂ udledning frem mod 2020, men kan have stor betydning for sandsynligheden for tilpasning af det nuværende kvoteloft og niveauet for det næste kvoteloft, hvor en skærpet EU-målsætning kan bidrage til en ambitiøs global aftale.

Tabel 1 giver en oversigt over landenes reduktionsforpligtelser frem til 2020 i medfør af EU's rammer. Konkret er forpligtelserne en følge af Europarlamentets og Rådets beslutning³ om Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2020 relativt til 2005.⁴ Det er, som nævnt ovenfor,

³ "EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS BESLUTNING Nr. 406/2009/EF af 23. april 2009 om medlemsstaternes indsats for at reducere deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2020."

⁴ Danmark har endvidere forpligtet sig til en reduktion på 21 pct. i 2008-2012 i forhold til basisåret fastlagt under Kyoto-protokollen.

kun i den ikke kvote-omfattede sektor, at forpligtelserne er fordelt eksplicit. Det fremgår af tabellen, at eksempelvis Danmark har forpligtet sig til en målsætning om en reduktion på 20 pct. (samme målsætning gælder for Irland og Luxembourg, hvilket udgør de største reduktionsmål blandt EU-landene).

Tabel 1. EU-reduktionsmål for nabolandene og Danmark i den ikke-kvotefattede sektor for 2020 relativt til 2005.

Land	Reduktionsmål for ikke-kvotesektor	Reduktionsmål for kvotesektor
Norge	Ikke omfattet	...
Storbritannien	16 pct.	EU har en målsætning om en samlet EU-reduktion på 21 pct.
Sverige	17 pct.	
Tyskland	14 pct.	
Danmark	20 pct.	

Skærpelse i forhold til gældende mål

De nye nationale CO₂-mål for vore fire nabolande kan både sammenlignes indbyrdes, i forhold til FN's anbefalinger og i forhold til landenes eksisterende CO₂-mål, når man skal bedømme ambitionsniveauet i de nye nationale mål.

Tabel 2. Skærpelse af klimamål i fht. gældende mål

Land	Nyt mål (1990-2020)	Nyt mål (2005-20)	Eksisterende EU mål (2005-20)	Forskel (procentpoint)	Mulige reduktionstiltag i udland
Norge	-30 pct.	-35 pct.	-14 pct.	+ 21	1/3
Storbritannien	-34 pct.	-22 pct.	-18 pct.	+ 4	Ubegrænset
Tyskland	-40 pct.	-25 pct.	-17 pct.	+ 8	Ubegrænset
Sverige ^{a)}	-40 pct.	-30 pct.	-17 pct.	+ 13	1/3
Danmark	-20 pct.	...	Ubegrænset

Kilde: For landenes annonceringer se landebeskrivelser nedenfor. For skøn: Egne beregninger. Noter. ^{a)} Ikke-kvotesektor.

I tabel 2 er vist en sammenligning af nye og eksisterende CO₂-mål for de forskellige lande. Bortset fra Sverige vedrører disse mål den samlede CO₂-emission (altså ikke med opdeling i kvote- hhv. ikke-kvotesektor, som var tilfældet i tabel 1). Nabolandenes nye målsætninger er vist i kolonnen "Nyt mål (1990-2020)". Heraf fremgår det, at Danmark er det eneste land af de fem, der ikke har formuleret en ny selvstændig målsætning. Det er imidlertid mindst li-

geså relevant at oversætte målene til mål for perioden 2005-2020 (dette er gjort i kolonnen "Nyt mål (2005-2020)"). For det første gælder FN's målsætning om 25-40 pct. reduktion i CO₂ udledningen i 2020 fra år 2000, og for det andet er målene først blevet udmeldt omkring 2005, hvorfor målet opgjort for perioden 2005- 2020 viser den reelle fremadrettede reduktionsbyrde på tidspunktet for måludmeldingen. Det ville således ikke være specielt ambitiøst at udmelde en målsætning, der allerede var opfyldt på tidspunktet for udmeldingen. Omvendt kan en sådan udmelding også være udtryk for, at landet har gjort en større indsats i perioden 1990-2005.

Som det fremgår, ændrer det en del på rangordningen af de enkelte landes ambitionsniveau. Fx er Tysklands reduktionsmål på 40 pct. fra 1990-2020 noget mere ambitiøst end Norges på 30 pct. Men ser man på tidspunktet for udmeldingen ændres dette forhold markant. Her er Norges reduktionsmål langt mere ambitiøst end det tyske, nemlig 35 pct. mod 25 pct. Tyskland havde således allerede opfyldt en væsentlig del af den nye målsætning, da man meldte den ud.

Et andet - og ligeså relevant - forhold i relation til ambitionsniveauet for reduktionsmålsætningen er, hvad landene i forvejen havde forpligtiget sig til at reducere som følge af deres forpligtelser i EU. Dette er vist i kolonnen "Eksisterende EU mål (2005-20)". Tyskland og Storbritannien var på tidspunktet for udmeldingen af det nye nationale reduktionsmål i forvejen forpligtet af bindende EU-mål i hhv. kvote- og ikke-kvotesektorer (førstnævnte er dog omsættelige mål).

Således var Tyskland og Storbritannien i forvejen forpligtet til at reducere med hhv. 17 og 18 pct. i perioden 2005-20. Tilsvarende var Sverige forpligtet til at reducere med 17 pct. i ikke-kvotesektorerne, som den nye svenske målsætning alene omfatter, mens Norge som følge af Kyoto-aftalen og Norges egen skærpelse af Kyoto-målsætningen var forpligtet til at reducere med 9 pct. i perioden 1990-2012, svarende til 14 pct. i perioden 1990-20.

Kolonnen "Forskel" viser således den reelle forskel mellem landenes eksisterende og nye reduktionsmål.

Norge har skærpet reduktionsmålsætningen markant, nemlig fra 14 pct. i perioden 1990-2020 til 30 pct. Det skal dog nævnes, at Norge ikke har været i stand til at opfylde den mindre ambitiøse reduktionsmålsætning, der fulgte af Kyoto-aftalen, nemlig at begrænse sig til at holde sig omtrent på niveauet i 1990. Og dermed heller ikke til at opfylde sin egen skærpelse af Kyoto-forpligtelsen, nemlig at reducere niveauet i 2008-2012 med 9 pct. af niveauet i 1990. Således lå Norges faktiske CO₂-emission i 2009 ca. 3 pct. over niveauet i 1990. Der skal således ske en meget betydelig reduktion i den norske CO₂-

emission, hvis den nye målsætning for 2020 skal opfyldes. Norge har dog – måske som følge heraf – planlagt, at 1/3 af reduktionen opnås i udlandet, således at den indenlandske CO₂-emission skal reduceres med mindst 23 pct. i perioden 2005-2020.

Storbritannien har skærpet (EU)-reduktionsmålsætningen fra 18 til 22 pct., mens *Tyskland* har skærpet målsætningen fra 17 til 25 pct. Den kvote og ikke-kvote sammenvejede danske CO₂-reduktionsmålsætning for 2005-2020 er til sammenligning 20 pct.

Sidst men ikke mindst har *Sverige* valgt at skærpe sin nationale ikke-kvote reduktionsmålsætning fra 17 pct. til 30 pct. Det tillades at 1/3 af reduktionen – dvs. 10 pct.-point – kan købes i udlandet. Dette er en skærpelse i forhold til EU-forpligtelsen, hvor der i princippet er ubegrænsede muligheder for at købe reduktioner i udlandet.

Udledning per indbygger

Endelig kan man sammenligne de forskellige landes indsats i absolutte tal, det vil sige i antal ton per indbygger i de enkelte lande.

Tabel 3. Scenarier for emission pr. indbygger i 2020 i nabolandene og Danmark.

	Emission 1990 (mio.t CO ₂ e)	Reduktionsmål 2020 (pct.) i forhold til 1990	Emission hvis 2020-målsætning opfyldes (mio. t CO ₂ e)	Forventet antal indbyggere 2020 (mio.)	Emission pr. indbygger i 2020 hvis målsætning opfyldes (t CO ₂ e)
Norge	49,8	30	39,8	5,4	6,5
Storbritannien	710,6	34	469	66,3	7,1
Sverige ^{a)}	69,9	...	49,3	10,1	4,9
Tyskland	1194,1	40	716,5	80,1	8,9
Danmark – ”0”	68,1	20	54,5	5,7	9,6
Danmark – ”1”	68,1	40	40,9	5,7	7,1

Kilder: i) Emission: <http://cait.wri.org/>; for Norge dog www.miljostatus.no ii) indbyggere: Eurostat; samt egne beregninger. Noter: a) For Sverige er dannet skøn ud fra omregnet målsætning om reduktion i samlet emission fra 2005 på 30 pct. i ikke-kvote sektor og 21 pct. i kvote-sektor.

Tabel 3 viser de ventede emissionsniveauer for landene under antagelse af, at det lykkes for nabolandene at opfylde deres nye målsætninger. For Danmark er der vist to scenarier – dels et ”0-scenarium”, hvor Danmark opfylder et 20 pct. reduktionsmål, dels et ”1-scenarium”, hvor Danmark annoncerer og efterfølgende opfylder en skærpet målsætning om en 40 pct. reduktion (hvilket vil sva-

re til en skærpet målsætning). Det fremgår af tabellen, at under nul-scenariet vil Danmark fortsat have et relativt højt emissionsniveau pr. indbygger sammenlignet med vore nabolande, idet Danmark vil have det højeste niveau sammen med Tyskland.

I et scenarium med effektivering af en skærpet målsætning om en 40 pct. reduktion vil Danmark bevæge sig frem i feltet.

Konklusion – Danmark er *ikke* i front

Konklusionen er, at der er særdeles stor forskel på, hvilke lande der kommer stærkest ud i forhold til ambitionsniveauet, alt efter hvilken metode man benytter til at sammenligne deres mål og tal.

Det kan imidlertid slås fast, at uanset hvilken metode man anvender, ligger Danmark i øjeblikket lavest i sammenligning med sine fire største eksportmarkeder.

Dette forhold kan ændre sig noget, hvis regeringens fremlagte energistrategi vedtages, men skal Danmark i front på klimaområdet, vil det også kræve en markant mere ambitiøs indsats indenfor de ikke kvotebelagte områder.

Uddybende beskrivelse af nabolandenes nye målsætninger

Storbritannien

De britiske målsætninger fremgår af lovgivning knyttet til *Climate Change Act* fra 2008 samt opfølgning på denne lovgivning. Med denne lov etablerede man en ny procedure for den politiske håndtering af klimaforandringer, hvor der anvendes juridisk bindende mål for reduktionen af drivhusgasser frem til 2050. Det blev fastsat, at man i 2050 skulle opnå en reduktion på mindst 80 pct. i forhold til 1990. I perioden op til 2050 styrer man efter 5-årige "carbon-budgetter", der indeholder et juridisk bindende loft for omfanget af udledningen. De første tre budgetter dækkede perioderne 2008-2012, 2013-2017 og 2018-2022 (der opereres med mindst tre rullende budgetter). Budgetterne indebærer en målsætning om en reduktion på mindst 34 pct. i 2020.

Der foreligger nu også et budget for årene 2023-2027. Budgettet indebærer en målsætning om en reduktion på 50 pct. i forhold til niveauet i 1990. Teknisk er målsætningen formuleret som summen af emissioner i perioden, og niveauet for den gennemsnitlige emission i de enkelte år i perioden skal svare til 50 pct. af emissionsomfanget i 1990.

Storbritannien har endvidere tilkendegivet at ville skærpe 2020-målsætningen til 42 pct. såfremt der indgås en international aftale om skærpede målsætninger. Regeringen har også tilkendegivet, at den ønsker mere ambitiøse EU-mål vedrørende kvotesektoren; bl.a. som element i en eventuel skærpelse af EU's nuværende mål for 2020. Regeringen har i øvrigt bekendtgjort, at målsætningen for 2023-2027 er betinget af "EU fremskridt" mht. EU's opfyldelse af sine reduktionsmål, og at man i 2014 vil vurdere sit 2023-2027 "carbon budget" i lys af udviklingen i EU⁵.

Det er i øvrigt regeringens vurdering, at de ambitiøse reduktionsmål kan gå hånd i hånd med en erhvervsmæssig udvikling⁶.

Norge

Norge har under Kyoto Protokollen forpligtet sig til et emissionsniveau i 2008-2012, der maksimalt må være en procent over niveauet i 1990. Norge har unilateralt påtaget sig en skærpelse af denne forpligtelse således at niveauet i 2008-

⁵ Jf. "Implementing the Climate Change Act 2008: The Government's proposal for setting the fourth carbon budget Policy Statement", May 2011, p. 8.

⁶ Se Chris Huhne om the Fourth Carbon Budget, juli 2011, http://www.decc.gov.uk/en/content/cms/news/charticle_4cb/charticle_4cb.aspx (set 17.8.11).

2012 skal være 9 pct. under niveauet i 1990. Niveauet lå i 2009 på 51,3 mio. t. CO₂, hvilket var 3 pct. over niveauet i 1990.

Den norske regering annoncerede i 2007 en ny målsætning, hvor man forpligtede sig til en reduktion i 2020 af de globale drivhusgasemissioner⁷. Et flertal i det norske parlament indgik i 2008 et forlig om denne målsætning⁸. Målet for reduktionen i 2020 er formuleret som svarende til 30 pct. af Norges udslip i 1990. Det er målsætningen, at emissionen skal dermed være ca. 15 mio. ton CO_{2e} lavere i 2020 end i forhold til 1990, hvoraf 2/3 ventes realiseret indenlandsk.

Regeringen har annonceret at ville skærpe reduktionen til 40 pct. i 2020, hvis det kan bidrage til, at der internationalt indgås en "ambitiøs" aftale⁹.

Regeringen igangsatte et udredningsarbejde, der skal konkretisere, hvilke midler man skal tage i anvendelse for at opfylde målsætningen. Dette udredningsarbejde resulterede i 2010 i rapporten "Klimakur 2020 – Tiltak og virkemidler for å nå norske klimamål mot 2020". Rapporten kan tolkes som et idé-katalog, der aktuelt er under diskussion. Det er forventningen, at regeringens "Klimameldingen" i efteråret 2011 vil indeholde en præcisering af, hvilke midler man vil anvende.

Miljøstatus i Norge, oprettet af det norske miljøministerium, vurderer løbende, hvordan det går med opfyldelsen af de politiske mål på bl.a. området for drivhusgasemissioner. Vurderingen aktuelt er, at det vil være nødvendigt med nye virkemidler, eller stærkere anvendelse af eksisterende, for at opfylde målsætningen om en reduktion på 30 pct. i 2020¹⁰. En fremskrivning, baseret på nuværende virkemidler, indikerer således, at niveauet i 2020 vil ligge højere end niveauet i 1990.

Sverige

Den svenske regering fremsatte i 2009 forslag til Riksdagen om en klima- og energipolitik, der indeholdt en målsætning om en reduktion på 40 pct. i 2020 i forhold til 1990¹¹. Målsætningen vedrører den ikke-kvotebelagte sektor. Det er

⁷ Jf. Det Kongelige Miljøverndepartement: "Norsk klimapolitikk", St.meld. nr. 34 (2006–2007).

⁸ Jf. Statistics Norway, http://www.ssb.no/klimagassn_en/.

⁹ Jf. <http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/tema/klima.html?id=1307> (set 17.8.11).

¹⁰ Se <http://www.miljostatus.no/miljomal/Mal-og-nokkeltall/Klimaendringer/red-klimagassutslipp-2020/Nasjonal-utslippsutvikling/Utsleppsutvekling-til-2020/> (set 24.8.11).

¹¹ Jf. Regeringens proposition 2008/09:162: En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat: "Utsläppen för Sverige bör för år 2020 vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990. Målet gäller för de verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter." (p. 1).

målsætningen, at emissionen dermed skal være ca. 20 mio. ton CO₂e lavere i 2020 i forhold til 1990 i den ikke-kvotebelagte sektor¹².

To tredjedele af reduktionerne skal ske i Sverige og en tredjedel ved investeringer i andre lande eller andre mekanismer.

Der er igangsat udredningsarbejder om de konkrete valg af midler til at opnå den ønskede reduktion. Vedrørende den internationale indsats har et udredningsarbejde anbefalet, at man initialt primært anvender CDM ("Clean Development Mechanism" under Kyoto-protokollen, og giver mulighed for emissionsreducerende investeringer i udviklingslande)¹³. Det fastslås i samme udredningsarbejde fra 2011, at der udover den internationalt rettede indsats vil være behov for yderligere indenlandske politik-initiativer for at opfylde 2020-målet. Det er endnu uklart præcis hvilke politikker, der vil blive bragt i anvendelse, men der er i regeringens oprindelige forslag samt i efterfølgende udredningsrapporter peget på initiativer som økonomiske styremidler (skatteomlægninger) og udbygning af VE. Dertil kommer, at den allerede opnåede reduktion siden 1990 bidrager med omkring 1/5 af målopfyldelsen.

Tyskland

Den tyske regering har præsenteret en politik, der, sammenlignet med 1990, indeholder mål om reduktioner af drivhusgasemissioner med 40 pct. i 2020, 55 pct. i 2030 og 80-90 pct. i 2050.¹⁴

Regeringen har i parlamentet fået vedtaget en række tiltag, der skal bidrage til en bæredygtig udvikling og til opfyldelse af reduktionsmålet¹⁵. Det sker f.eks. gennem investering i VE, hvor man har afsat 5 mia. € til 10 offshore vindmølleparker. Endvidere udvides energinettet, så vindenergien fra nord lettere kan transporteres til syd.

Regeringen har desuden besluttet at øge bevillingerne til CO₂-reduktion i byggeri i årene 2012-14. Fra 2012 indføres der krav om, at alle nyopførte offentlige bygninger skal opfylde nye energi-standarder. Der vil endvidere blive stillet

¹² Jf. Statens energimyndighed: "Det svenska klimatmålet till 2020 - bidrag från internationella insatser", 2011, (p. 7).

¹³ Jf. Staten energimyndighed: "Det svanska klimatmålet till 2020 – bidrag från internationella insatser", 2011.

¹⁴ Se "Climate protection in Germany: 40% reduction of CO₂ emissions by 2020 compared to 1990", Federal Ministry for the Environment, 2007. Nature Conservation and Nuclear safety: "ALL FOR THE CLIMATE. The National Climate Initiative".

http://www.bmu.de/files/english/pdf/application/pdf/faltblatt_klimaschutz_en_bf.pdf (set 17.8.11).

¹⁵ Jf. Bundesregierung: "Der Weg zur Energie der Zukunft - sicher, bezahlbar und umweltfreundlich, Eckpunktepapier der Bundesregierung zur Energiewende, 2011.

krav til offentlige indkøb, der skal leve op til højeste energieffektivitetsstandard.

Den tyske regering har fremhævet, at den ambitiøse målsætning ikke er et udtryk for en altruistisk politik, men vil være i Tysklands egen interesse, og man har bl.a. peget på en forventet jobskabelse¹⁶.

¹⁶ Jf. tale af den tyske miljøminister: "Low-carbon economy means a sustainable, stable, competitive economy of the future. This is not a burden, it is an opportunity! Studies from Germany show that our 40% reduction target will create half a million new jobs and will save us twenty billion euros in energy imports. A domestic economic stimulus and growth programme cannot be any more effective! This is one of the reasons why I say that the unilateral target of a 40% reduction is right for Germany. And it would also be right for Europe to commit to a 30% reduction. Not to be altruistic, but instead in our own interests." (Tale af Bundesumweltminister Dr. Norbert Röttgen ved CARBON EXPO 2010 in Köln maj 2010.)

Bilag 1

Udviklingen i landenes samlede drivhusgasemissioner fremgår af tabel A for perioden 1990-2009 (udviklingen over de enkelte år kan være præget af den økonomiske konjunktur, hvilket bl.a. gør sig gældende i 2009). Det fremgår af tabellen, at Tyskland og Storbritannien i 2005 havde reduceret deres emissioner med hhv. 20 og 16 pct. i forhold til 1990, hvilket udgjorde de største reduktioner blandt landene, mens Danmark i 2005 have opnået en reduktion på 6 pct.

Tabel A. Udviklingen 1990-2009 i landenes emission af drivhusgasser CO₂e (1990=100).

	1990	1995	2000	2005	2009
EU-27	100	94	91	92	83
Danmark	100	111	100	94	90
Norge	100	100	107	108	103 ^{a)}
Storbritannien	100	91	86	84	73
Sverige	100	103	95	93	83
Tyskland ^{b)}	100	90	84	80	74

Kilde: Eurostat. Anm. CO₂ e. Noter: a) For Norge er indekssværdi beregnet på emissionsoplysninger fra www.miljostatus.no, b) Inkl. det tidligere Østtyskland.